

Sote valinnanvapauskokeilun kokemuksia – yhteistyön kehitystarpeet tulevaisuudessa

Pia Aikio

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Ylä-Savon SOTE
KUNTA-YHTYMÄ

Yleistä kokeilusta

- Valinnanvapauskokeilu alkanut tammikuussa 2017
 - Perusterveydenhuollon kokeilu (vuosi 2017 Ylä-Savon SOTE alueella)
 - Laajennus Kuopio (tietyt postinumerot), Kaavi, Rautavaara, Tuusniemi ja Joroinen huhtikuussa 2018
 - Tavoitteena: Mallin toimivuus haja-asutus alueella
 - Reilu 10 % on halunnut käyttää valinnanvapauttaan (hallituksen tavoite/oletus 6 %)
 - Muutamit kunnat huomattavasti enemmän vaihtajia

Mitä palveluita valinnanvapaus *kokeilussa* koskee?

Valinnanvapauden palvelut kokeilussa

- Terveyskeskustasoiset vastaanottopalvelut
 - Lääkäri- ja hoitajavastaanotto
 - Ajanvaraus- ja kiirevastaanotto
 - fysio-, jalka- ja ravitsemusterapia, laboratorio- ja kuvantamispalvelut
 - Pitää pystyä tuottamaan näiden palveluiden KOKONAISUUS
 - Fysioterapia sisältää 1-2 ohjaus- ja neuvontakäyntiä

Kaikille yhteiset palvelut

- Ovat kaikkein käytössä samalla tavoin kuin tähänkin asti:
 - Päivystys 24/7 (kuopiolaisille myös KUIVO)
 - Erikoissairaanhoido
 - Hoitotarvikejakelu
 - Neuvolat
 - Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto
 - Suun terveydenhuolto
 - Fysioterapian sarjahoidot

Henkilökohtaisen budjetin kokeilu 2/2018:

- Ihmisten mahdollisuus ja oikeus päättää asioistaan, haluavat päättää myös palveluistaan
- HB lisää asiakkaiden valinnanvapautta ja mahdollistaa yksilöllisten palveluiden saamisen aikaisempaa paremmin
- Antaa asiakkaille enemmän päätäntävaltaa myös palveluiden sisältöön
- Kenelle HB on tarkoitettu:
 - Kunta velvollinen tarjoamaan HB iäkkäille ja vammaisille henkilöille, joilla palvelutarpeen arvioinnin perusteella tarvetta sosiaali- ja terveyspalveluille
 - Kunta voi päättää, että HB:a tarjotaan myös muille henkilöille
 - Jos edellytykset täyttyvät, asiakkailla oikeus HB:n
 - Asiakkailla on oikeus kieltäytyä HB:sta

Lainsäädännön perusteella HeBu:n voi saada

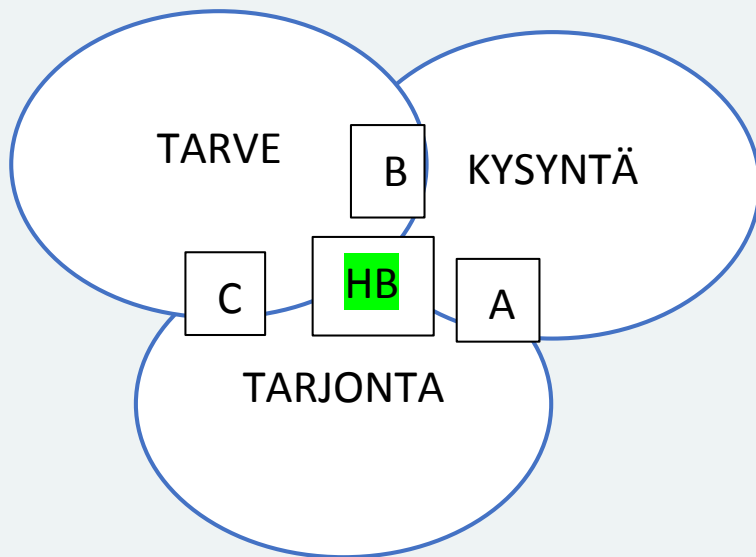
- Henkilöille joilla on jatkuvaa ja laaja-alaista avun tai tuen taikka hoidon ja huolenpidon tarvetta
 - Jatkuvaa: lähtökohtaisesti yli vuoden jatkuva palveluntarve
 - Laaja-alaista: tarve useampaan kuin yhteen palveluun
 - Tuettuna: laillinen edustaja, omainen tai muu läheinen henkilö
- Henkilö pystyy joko itse tai tuettuna suunnittelemaan ja valitsemaan omat palvelunsa.
- Henkilökohtaisen budjetin käyttämisen tulee olla asiakkaan edun mukaista.

Mistä budjetoinnissa on kyse?

A= Palvelut joita asiakas haluaa ja joita on tarjolla, mutta asiakas ei niitä tarvitse.

B= Palvelut, joita asiakas kysyy ja tarvitsee, mutta joita ei ole tarjolla

C= Palvelut joita asiakas tarvitsee ja joita tarjolla, mutta asiakas ei niitä halua.

TAVOITE= kysynnän, tarpeen ja tarjonnan kohtaaminen

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Ylä-Savon SOTE
KUNTA YHTYMÄ

Henkilökohtaisella budjetilla maksetaan muita kuin suoran valinnan palveluihin kuuluvia

- sosiaalihuoltolain 14 §:n 1 momentin 3–7, 9–12, 13 a ja 14 kohdan,
- sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 d ja e §:n,
- vammaispalvelulain 8 §:n,
- kehitysvammalain 2 §:n 3, 4, 6 ja 10 kohdan tai
- terveydenhuoltolain 29 §:n mukaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja

Palvelut ja palvelujen tuottajat kokeiluissa

STM:n linjaus:

- Kokeilussa mukana olevat palvelut määrittyvät yksilökohtaisesti asiakkaan tarpeiden ja asiakassuunnitelman mukaan.
- Kokeilun piiriin voi kuulua vain sellaisia palveluja, joita on kokeilualueella saatavissa yksityisiltä palveluntuottajilta tai järjestötaustaisilta toimijoilta
- Kaikkia asiakkaan tarvitsemia palveluita ei tarvitse toteuttaa henkilökohtaisen budjetin piiriin kuuluvana
- Asiakkaan henkilökohtaista budjettia toteuttavien palveluntuottajien tulee olla kunnassa hyväksytty palvelusetelin tuottajiksi

Kokeiluun valitut palvelut

- **Vanhusten hoito:** kotihoito, kotihoidon tukipalvelut, omaishoito, omaishoito lakisääteiset vapaat, päiväryhmätoiminta.
- **Vammaispalvelut:** henkilökohtainen apua ja päivätoiminta, omaishoidontuki ja omaishoidon lakisääteiset vapaat

Henkilökohtaisen budjetin prosessi

1. Tietoisuuden herääminen

Laaja-alainen palvelutarpeen arviointi: Yksilöllisen elämäntilanteen arviointi sekä henkilökohtaisen budjetin arviointi → mihin palveluihin asiakas on oikeutettu? Soveltuuko asiakkaan tilanteeseen?

2. Suunnittelu

Asiakassuunnitelma: Miten asiakaskohtaisesti vastataan palvelutarpeeseen; mitä palveluja, mitkä tuotetaan henkilökohtaisella budjetilla?

3. Päätös

Hallintopäätös: Päätös mitä palveluja asiakkaan kohdalla sisältyy henkilökohtaiseen budjettiin ja mikä on eri palveluihin liittyvä maksimikustannus?

4. Budjetin käyttäminen

Palvelujen tilaaminen: Asiakkaan valitsema palveluntuottaja sitoutuu kunnan ehtoihin ja palvelun toteuttamiseen päätöksen mukaisesti, sisällöstä sopiminen asiakkaan kanssa.

Palvelun toteutuminen: Asiakas saa tarvitsemansa palvelun, palveluntuottaja laskuttaa kuntaa, ~~maakunta perii mahdollisen asiakasmaksun.~~

5. Hallinnointi

Arviointi ja budjetin tarkastus: Onko tavoitteet saavutettu, vastaako palvelu asiakkaan tarpeita, onko kustannustasossa tapahtunut muutoksia?

Palveluntuottajaksi hakeutuminen

- Palveluntuottajaksi kahta reittiä:
 - Sosiaalipalveluyritykset ilmoittautuvat palvelusetelituottajiksi
 - Muut yritykset ilmoittautuvat palveluntuottajaksi maksusitoumuksella
 - Liitteet:
 - Ajantasainen kaupparekisteriote tai elinkeinoilmoitus
 - Jos kyse yhtiöstä, yhteisöstä tai säätiöstä, yhtiösopimus, yhtiöjärjestys tai säännöt
 - Toimintasuunnitelma
 - Vastuuhenkilön tutkintotodistus ja selvitys työkokemuksesta,
 - Rekisteriseloste, Henkilötietolaki 10 §

Tampereen kysely asiakkaille

- Kysely järjestettiin (5.3. - 16.4.2018)
- Kyselyyn osallistui 820 vastaajaa
- Kyselyssä selvitettiin
 - miten moni olisi kiinnostunut kokeilemaan henkilökohtaista budjettia (56 %)
 - kuinka moni tarvitsee henkilökohtaisen budjetin käyttämisessä tukea (72 %)
 - millaisia palveluita halutaan hankkia
 - Henkilökohtainen apu
 - Siivouspalvelut
 - Kuljetuspalvelut
 - Virkistystoiminta
 - Kuntoutus

Opit kokeilusta

- **Perusterveydenhuollon kokeilu**

- Laaja-alaista palvelua on haasteellista tarjota kokonaisuudessaan
 - Erityisammattiryhmät, erityisosaaminen
 - Yhteistyö yritykset – kolmas sektori
 - Palveluohjauksessa vielä paljon opittavaa kolmas sektori, yritykset
 - Osaaminen
 - Tarjonta

- **HeBu kokeilu**

- Yhteistyön tehostaminen
 - Millä keinoin kaikkien ääni saadaan kuuluviin
 - Tavoitteena säästöt, laatu, saatavuus → millä keinoin; sähköinen alusta innovointiin, yhteiset tilaisuudet
 - Voiton tavoittelu (pelottaa) → miten järjestöjen ja yhdistysten osaaminen ja palvelut saadaan näkyvämmäksi (toimintaperiaatteet erit)
 - Miten palvelujen saatavuus taataan myös haja-asutus alueille → järjestöillä usein toimintaa myös pienemillä paikkakunnilla
 - Yhteistyön kehittäminen pienet yritykset-järjestöt/yhdistykset
 - Tunnetuksi tekeminen; yhteistyö takaa laadukkuutta kun sisältö monipuolistuu
 - SOTE- toiminnoissa rekisteripitäjän velvoitteet → voivat olla haaste mutta myös yhteistyön mahdollisuus ICT-asiat
- Edelleen toimitaan liikaa omissa ”siiloissa” → asia on tiedostettu mutta tarvitaan lisää toimenpiteitä

Kiitos 😊
Hyvää Pääsiäistä!

Pia Aikio, projektipäällikkö
pia.aikio@ylasavonsote.fi

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Ylä-Savon SOTE
KUNTA YHTYMÄ